

УКД 372.891

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

Сергата Наталія

**Науковий керівник: старший викладач, кандидат географічних наук,
доцент Маслова Н.М.**

*Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна*

В статті висвітлено деякі методичні аспекти застосування дистанційних технологій на уроках географії. Проаналізовані дидактичні можливості освітньої платформи Google Classroom та електронної дошки Padlet для організації дистанційного навчання. Наведено фрагменти методичних розробок уроків географії з використанням електронної дошки Padlet. Результати дослідження можуть мати практичне значення для вчителів географії, а також студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційні технології, освітні платформи, освітні сервіси, веб-ресурси тощо.

Methodical aspects of geography distance education organization

Sergata Natalia

**Academic supervisor: senior lecturer, Candidate of Geographical Sciences, associate
professor N. M. Maslova**

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi, Ukraine

The article highlights some methodological aspects of using remote technologies in geography lessons. The didactic capabilities of the Google Classroom educational platform and the Padlet electronic board for the organization of distance learning were analyzed. Fragments of methodological developments of geography lessons using the Padlet electronic board are given. The results of the research can be of practical importance for teachers of geography, as well as students of pedagogical institutions of higher education

Key words: distance learning, distance technologies, educational platforms, educational services, web resources, etc.

Постановка проблеми. Дистанційне навчання - сукупність технологій, що забезпечують доставку учням основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивну взаємодію учнів та вчителів у процесі навчання, надання учням можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами, а також у процесі навчання.

Дистанційне навчання розвивається колосальними темпами. Цьому сприяє й розвиток мережі Інтернет, і зростання її інформаційних і комунікаційних можливостей. Система дистанційної освіти може і повинна

зайняти своє місце в системі освіти, оскільки при грамотній її організації вона може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

Однак, дистанційні технології, впроваджені в освітній процес, вимагають більш ретельного відпрацювання методик засвоєння знань, аналізу пріоритетів факторів, що впливають на ефективність роботи вчителя та учнів в дистанційному середовищі. Тому розробка методичних аспектів застосування технологій дистанційного навчання є *актуальним завданням* сучасних методик навчання, в тому числі й методики навчання географії.

Об'єктом дослідження в рамках даної роботи виступає процес навчання географії. *Предмет дослідження* - методичні аспекти застосування технологій дистанційного навчання на уроках географії.

Аналіз досліджень і публікацій. Суть дистанційного навчання була сформульована американськими вченими М. Томсоном, М. Муром, А. Кларком, Д. Кіганом [1, 2]. Серед українських науковців теоретичними та методичними аспектами організації дистанційного навчання займаються О. І. Гороховський [3], В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, Н.Г. Сиротенко [4], О. П. Пінчук та ін. Ще у 2000 р. в Україні розроблено Концепцію розвитку дистанційної освіти [5], а у 2013 р. в Україні затверджено “Положення про дистанційне навчання” (наказо МОН України № 466 від 25.04.2013). З початком пандемії Covid-19 А. Лотоцька та О. Пасічник розробили методичні рекомендації з організації дистанційного навчання [6]. Багато порад з організації дистанційного навчання є на освітньому веб-ресурсі “Нова українська школа (НУШ)” [7-14]. Втім, методичні аспекти організації дистанційного навчання географії потребують окремої уваги.

Метою статті є розкриття методичних особливостей застосування технологій дистанційного навчання на уроках географії.

Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження. Серед сучасних педагогічних технологій найбільший інтерес для навчання у школі представляють ті технології, що орієнтовані на групову роботу учнів,

навчання у співробітництві, активний пізнавальний процес, роботу з різними джерелами інформації

Саме ці технології передбачають широке використання дослідницьких, проблемних методів застосування отриманих знань у спільній або індивідуальній діяльності, розвиток не тільки самостійного критичного мислення, а й культури спілкування, уміння виконувати різні соціальні ролі у спільній діяльності.

Також ці технології найбільш ефективно вирішують проблеми особистісно зорієнтованого навчання. Учні отримують реальну можливість відповідно до індивідуальних задатків, здатностей досягати певних результатів у різних галузях знань, осмислювати набуту інформацію, у результаті чого їм удається формувати власну аргументовану точку зору на багаточисленні проблеми буття [15].

Організувати роботу всього класу під час дистанційного навчання — складна задача для вчителів. У групі Вайбера інформації занадто багато і її важко сприймати, листування електронною поштою не досить зручне, оскільки писати завдання кожному учневі занадто довго. Рішенням проблеми є використання різноманітних платформ для дистанційного навчання, які дозволяють ефективно організувати дистанційне навчання для всього класу чи декількох класів, вести облік результатів навчання, задавати та перевіряти завдання, створювати новий контент тощо [4].

На сьогодні можна виділити 5 популярних освітніх платформ для дистанційного навчання, які досить легкі в експлуатації, але при цьому мають широкий ряд можливостей. Наприклад: *освітні платформи Google Classroom, Moodle, Edmodo, “Мій клас”, Classdojo.*

Сервіс *Google Classroom* дозволяє просто і зручно організувати процес змішаного навчання завдяки наявності швидкої інтеграції з іншими сервісами Google (Google Drive, Google Forms, Google Sheets, Google Docs і т. д.), зручного інтерфейсу і відсутності складної реєстрації. Інтерфейс сервісу

мінімалістичний, а тому у вчителю та учням не важко розібратися в навігації даного сервісу.

Перед тим як почати роботу в сервісі Google Classroom, учням можна запропонувати пройти опитування про те, чи відчувають вони труднощі у використанні дистанційних технологій.

Далі учні дізнаються, як може бути організовано змішане навчання і яке обладнання для цього потрібно, а також як саме будуть проходити уроки географії в рамках даної технології.

Кожен учень має отримати докладну інструкцію, як зареєструватися на курсі, як користуватися сервісом і як буде відбуватися взаємодія з вчителем.

Якщо для користування сервісом Google Classroom не застосовуються корпоративні акаунти, учні можуть зайти до класу зі своєї електронної пошти. Для цього їм необхідно надати посилання на Гуглклас та код доступу. Таким чином вони мають змогу самі записатися на курс, натиснувши на кнопку "Приєднатися до курсу".

Після цього перед ними відкриється "стрічка" (стіна) з різними опублікованими записами із завданнями, під якими можна залишати свої коментарі. Зліва від стрічки розташоване "меню", на якому доступні навчальні теми [11].

Отже, учні повинні систематично виконувати завдання на курсі, звертаючись до матеріалів курсу стільки разів, скільки їм буде потрібно. Під час перегляду матеріалу вдома, вони мають змогу перевірити свій рівень засвоєння матеріалу, за допомогою тестів, розміщених в завдання. Їх роботи перевіряються або автоматично, або вчителем в режимі онлайн, що дозволяє учням бачити свої результати практично відразу.

У разі, якщо в учнів виникають питання, вони можуть звернутися до вчителя за допомогою у заздалегідь встановлені робочі години (16:00 – 20:00). Таким чином, організовується зворотний зв'язок між вчителем та учнями.

Сервіс *Padlet* – це інструмент зі створення віртуальних дошок для сумісної роботи. На дошці можна розміщувати текст, графічні зображення, мультимедійні файли, посилання на сторінки Інтернет, замітки. Сервіс повністю безкоштовний, не обмежує користувача в кількості створюваних сторінок і підтримує кирилицю

Padlet – зручний, легкий у роботі сервіс, призначений для збереження, організації та спільної роботи з різним контентом у визначеному віртуальному просторі. Застосування якого у навчальній діяльності, на нашу думку, сприятиме розвитку критичного мислення та уміння вирішувати творчі завдань.

Для того, щоб скористатися можливостями сервісу необхідно:

1. Зайти на сайт <http://ru.padlet.com/> та зареєструватися.
2. Створити дошку та наповнити її змістом.
3. Надати доступ користувачам. Кожна дошка має свою унікальну адресу, яку необхідно надіслати учням.

Розглянемо приклади застосування дошки *Padlet* на уроках географії у 9 класі.

Тема уроку: Лісове господарство. Основні лісові пояси світу. Лісова безпека. Лісове господарство в Україні

При перевірці домашнього завдання використаємо дошку *Padlet*, де розміщений короткий тест з шести запитань (рис 1.).

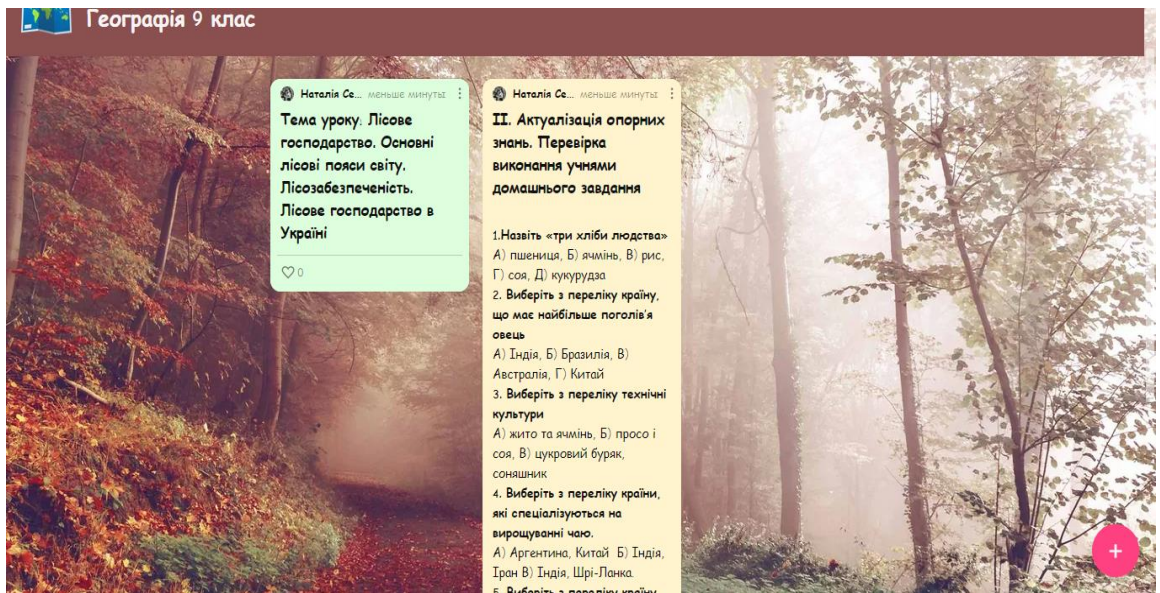

Рис. 1. Тест з теми “Сільське господарство світу” на дошці Padlet

На етапі вивчення нового матеріалу учням пропонується ознайомитись з інформацією про лісове господарство України (рис 2.).

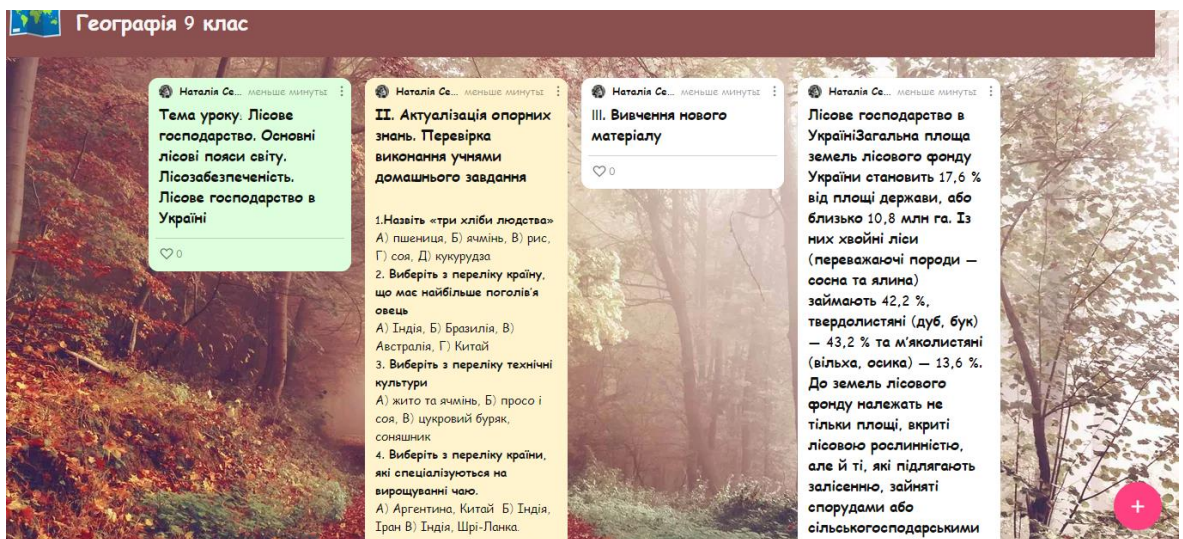

Рис. 2. Теоретичний матеріал з теми “Лісове господарство України” на дошці Padlet

Потім учням мають переглянути відеоматеріал з теми “Лісове господарство. Основні лісові пояси” та проаналізувати картосхеми “Лісові пояси” та “Лісистість території та площі лісів країн світу” (рис. 3,4).

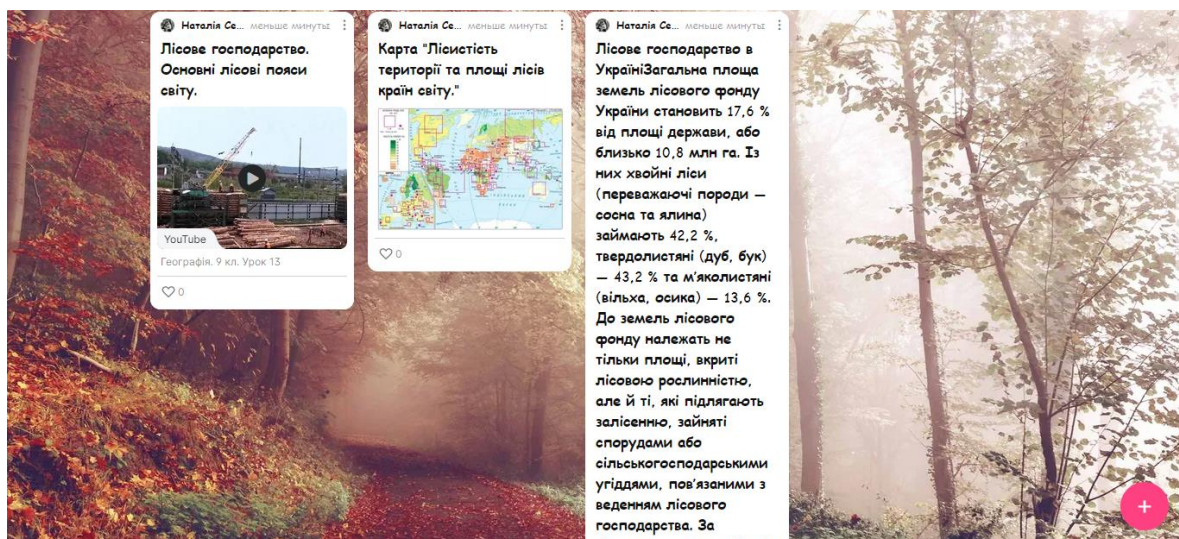

Рис. 3. Відео «Лісове господарство. Основні лісові пояси світі» на дошці Padlet

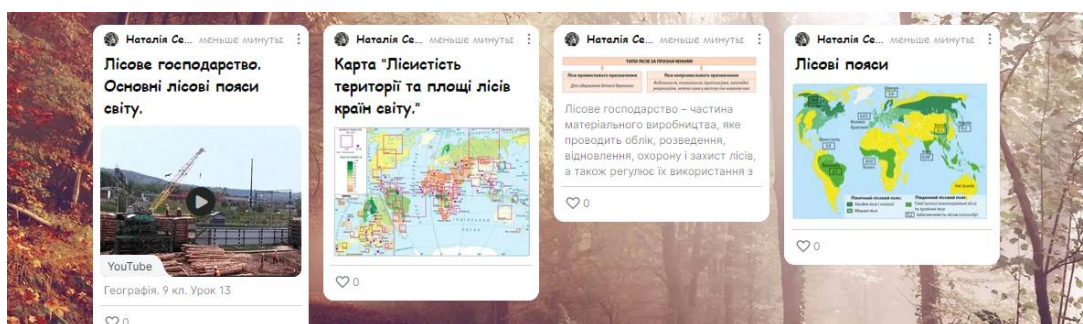

Рис. 4. Картоосхеми з теми “Лісове господарство” на дошці Padlet

Після аналізу картосхем учні самостійно складають характеристику лісових поясів світу.

Висновки та перспективи подальших пошуків. Отже, дистанційне навчання у XXI ст. має всі шанси стати доповненням або альтернативою класно-урочній системі навчання. Особливо ефективним є його застосування з метою забезпечення освітнього процесу в умовах карантинних обмежень або інших ситуацій, які унеможливають очне навчання.

Особливо швидкими темпами розвиваються дистанційні технології з 2020 р. після початку пандемії Covid-19 у всьому світі. За цей час вчителі змогли опанувати багато новітніх освітніх сервісів та веб-ресурсів для дистанційного навчання, які допомагають створити комунікаційне середовище у закладі освіти, а також організувати освітній процес в

дистанційному режимі. На разі вчителі географії мають змогу організовувати дистанційне навчання у синхронному та асинхронному режимах, проводити онлайн-уроки у формі відеоконференцій, онлайн-зустрічей, віртуального спілкування. При цьому вчителі мають внести деякі корективи в методику роботи, яка складалася роками. Перш за все необхідно обрати основну платформу для організації дистанційного навчання та відібрати зручні та цікаві веб-ресурси, які будуть застосовуватися на уроках. Нині існує великий вибір інструментарію, який вчитель може застосувати на онлайн-уроках географії: відеоуроки ВШО, онлайн-дошки (*Jamboard, Miro*), сервіси для створення тестових завдань (*Google-форми, Classtime*), інтерактивні географічні вправи (*Learningapps, Seterra*), інтерактивні сервіси миттєвого опитування (*Kahoot, Mentimeter*), сервіси, які дозволяють створювати ментальні карти (*Mindmeister*), комікси (*Storyboardthat*), блоги (*Blogger*), інфографіку (*Canva*) тощо. Але методика роботи з цими сервісами на уроках географії потребує подальшої розробки.

Список використаної літератури

1. Сайт Асоціації дистанційного навчання США/United States Distance Learning Association. URL: <http://www.usdla.org>.
2. Keegan, D. Theories of distance education: Introduction. In D. Sewart, D. Keegan, & B. Holmberg (Eds.), *Distance education: International perspectives*. New York: Routledge, 1988. pp. 63–67.
3. Гороховський О. І. Методичні аспекти створення навчальної літератури для дистанційного навчання. Київ, 2007. 543 с.
4. Технологія розробки дистанційного курсу : навчальний посібник / [Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. та ін.], за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2008. 324 с.
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. К. : КІП, 2000. 12 с.
6. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
7. Як технічно організувати дистанційне навчання — покрокова інструкція. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-tehnichno-organizuvatydystantsijne-navchannya-pokroкова-instruktsiya/>
8. 35 інструментів для дистанційного навчання — добірка НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlyadystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>
9. Практики та підходи до дистанційного навчання — рекомендації для вчителів. URL: <https://nus.org.ua/articles/praktyky-ta-pidhody-dodystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlyavchyteliv/>

10. Чотири сервіси, які допоможуть організувати дистанційне навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/chotyry-servisy-yakidopomozhut-organizuvaty-dystantsijne-navchannya/>

11. Як працювати в Google-клас: покрокова інструкція. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuvaty-v-google-klaspokrokovaya-instruktsiya/> ууу3

12. Усе в одному місці: як програма Discord допоможе організувати дистанційне навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/use-v-odnomu-mistsi-yakprogramma-discord-dopoozhe-organizuvaty-dystantsijnenavchannya/>

13. Як використовувати YouTube у дистанційному навчанні. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-vykorystovuvaty-youtube-udystantsijnijnomu-navchanni/>

14. Освіта після пандемії. Тренди майбутнього шкільної освіти. URL: <https://nus.org.ua/view/osvita-pislya-pandemiyi-chastyna2-trendy-majbutnogo-shkilnoyi-osvity/>

15. Алла Веремчук. Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ / Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Безлюдний О. І. (гол. ред.) та ін.]. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2013. Випуск 7. С. 319-325.

16. Електронна дошка Padlet. URL: <https://padlet.com/serhata16natasha/u22elbuds5xmzjlf>